

Pandemi Sürecinde Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı Birinci Basamak Çalışmaları: İstanbul Örneği

Dr. Abdullah Emre GÜNER
İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanı

Yazışma Adresleri /Address for Correspondence:
İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri

Tel/phone: +90 212 638 30 00

COVID19 insanları etkileyen, şiddetli akut solunum yolu sendromu koronavirüsü 2'nin (SARS-CoV-2) neden olduğu bulaşıcı bir solunum yolu hastalığıdır. İlk olarak 2019 yılında Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde keşfedilmiş ve dünyaya yayılmıştır. DSÖ 11.03.2020 tarihinde COVID19'u pandemi olarak ilan etmiştir. 20.05.2020 tarihi itibarıyla Dünya genelinde 4,789,205 doğrulanmış vaka ve 318,789 COVID 19 nedeni ölüm bildirilmiştir (DSÖ).

Virüs genellikle öksürük sonucu oluşan damlacıklar vasıtası ile insandan insana bulaşmaktadır. Ayrıca kontamine yüzeylere dokunulmasının ardından kişinin kendi yüzüne dokunmasının da diğer bir yayılma yöntemi olabileceği düşünülmektedir. Virüse maruz kalıdıktan semptomların ortaya çıkmasına kadar geçen kuluçka süresi 2 ila 14 gün arasında olup, ortalama olarak 5 gün sürmektedir. Standart tanı yöntemi, tüm dünyada kullanıldığı gibi ülkemizde de kişiden alınan nazofaringeal ve burun sürüntüsü örneklerinde gerçek zamanlı PCR testidir.

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN önderliğinde 2002 yılından itibaren sağlıkta dönüşüm programı ile sağlık altyapısını güçlendiren ülkemiz, 2010 yılında İstanbul ilimizde Aile Hekimliği sistemine geçişle 1. Basamakta kurumsallaşma sürecini tamamlamıştır. O günden itibaren yılmaksızın başarı ile koruyucu sağlık hizmeti veren ekibimiz bu salgın sürecinde tecrübesini ve organizasyon kapasitesini tüm dünyaya göstermiştir. İlimizde ilk vakanın görüldüğü tarihten itibaren tüm vakalar yakından takip edilmekte ve gerekli fiyasyon çalışmaları sürdürülmektedir. Cumhurbaşkanlığımız talimatlarıyla kurulan İl Pandemi Kurulumuz salgın sürecinin başından beri çalışmaları yakından takip etmektedir.

Pandemi ile mücadele tüm sağlık çalışanlarının özveriyle sürdürmesi gereken topyekûn bir mücadeledir. İlimizde birinci basamak koruyucu sağlık hizmeti sunan aile hekimlerimiz ile 2. ve 3. Basamak hastanelerimizle eşgüdüm içerisinde bu mücadeleyi sürdürmekteyiz. Bu mücadelede en önemli unsurlardan bir tanesi sahada sağlık hizmeti sunan sağlıkçılarımızın kendilerini bu virüsten koruyabilmeleri için yeterli Kişisel Koruyucu Ekipmana (KKE) sahip olmalarıdır. Bu nedenle İl Müdürlüğümüz tarafından sürecin başından itibaren tüm sağlık çalışanlarımızda olduğu gibi tüm aile hekimliği birimlerimize de KKE (cerrahi maske, N95 Maske, eldiven, siperlik, dezenfektan) dağıtımını yapılmıştır.

Geliş Tarihi - Received
17/03/2020
Kabul Tarihi - Accepted
05/04/2020

Bir enfeksiyon hastalığı ile mücadelede en önemli basamak filyasyondur. Filyasyon , bir hastalığın kaynağını ve bu hastalığın yayılma zincirini bulmak ve kırmak anlamına gelmektedir. COVID19'da hastalarının izolasyonu virüsün yayılmasının engellenmesi için oldukça önemlidir. Bu nedenle İlçe Sağlık Müdürlükleri'mizde çalışan filyasyon ekiplerimizce vakaların tetkiki titizlikle yapılmakta ve COVID19 vakaları ve temasları bakanlığımızca oluşturulan online sisteme kaydedilmektedir. Vaka/olası vaka olarak bildirilen kişiler Bakanlık Sistemine ve kayıtlı olduğu aile hekiminin AHBS'sine (Aile Hekimliği Bilgi Sistemi) online olarak bildirilmektedir. Böylece aile hekimlerimiz ve aile sağlığı çalışanlarımız Sağlık Bakanlığımız Bilim Kurulunca hazırlanan rehber doğrultusunda kayıtlı nüfuslarındaki COVID19 vakalarından ve temaslılardan bilgi sahibi olmakta ve gereken takipleri günlük olarak titizlikle yapabilmektedir.

Bununla birlikte aile hekimlerimiz COVID19 önlemleri kapsamında ikametden ayrılma kısıtlaması getirilen birimlerine kayıtlı 65 yaş üzeri vatandaşlarımızın takibini yaparak, evde izolasyon kuralları hakkında bilgilendirmek ve evden çıkmaları yönünde tavsiyede bulunmaktadır. Ayrıca pandemi sürecinde yurtdışından ülkemize giriş yapan kişiler Valiliğimizce belirlenen karantina yurtlarına yerleştirilmiş ve 14 gün süreleri dolduktan sonra ev izolasyonları başlatılmıştır. Yurtta kaldıkları süre boyunca İl müdürlüğümüzce görevlendirilen sağlık personellerimizce takipleri sürdürülmüş daha sonraki ev izolasyonu döneminde de bağlı olduğu aile hekimlerimiz tarafından takipleri yapılmıştır.

COVID19 gibi salgınların yaygın bulaşma potansiyelleri, yarattıkları hayati risk, öngörülemezlikleri ve alınması gereken sıkı önlemler nedeniyle insanlar ve topluluklar

üzerinde psikososyal etkilerinin olabildiği bilinmektedir. Bu nedenle hem COVID hastalarının hem de temaslarının izolasyon sürecinde ruhsal olarak desteklenmeleri oldukça önemlidir. İl Sağlık Müdürlüğümüz koordinasyonunda kurulan İstanbul Koronavirüs Ruhsal Destek Programı (KOR-DEP) vatandaşlarımız ve sağlık çalışanlarımızın gereksinim hissettiklerinde ruhsal destek aldıkları bir organizasyondur. Ayrıca İlçe sağlık müdürlüklerimizde çalışan ruh sağlığı destek personellerimiz de hastalarımızı ve temaslılarını aramakta bu zor süreçte onlara psikososyal destek (PSD) hizmeti vermektedirler. Aile hekimlerimiz ve 1. Basamak İlçe Sağlık Müdürlüğümüzdeki psikososyal destek ekibimiz pandemi öncesindeki eşgüdümlü çalışmalarının yansımaları olarak pandemi döneminde de kendi nüfuslarında psikososyal desteğe ihtiyacı olduğunu düşündükleri vatandaşlarımızın yanında olmaktadır.

COVID19 pandemisi bize bulaşıcı hastalıklarla savaşı, aşılamanın, genel hijyen kurallarının önemini bir kez daha hatırlatmıştır. Ülkemizde 13 bulaşıcı hastalık rutin aşı takvimimizde bulunmaktadır. Bilinmektedir ki bağışıklama hizmetleri, aşıyla önlenebilir hastalıkların ve buna bağlı ölümlerin önlenmesi açısından en önemli ve en maliyet etkili toplum sağlığı müdahaleleri arasındadır. Bu salgın döneminde de İstanbul ilimiz bütün 1. Basamak ekipleriyle aşılama, bebek, çocuk, gebe, lohusa izlem gibi koruyucu sağlık hizmetlerini aksatmaksızın devam ettirmiş, bireysel koruyucu sağlık hizmetlerinde aile hekimlerimiz, toplumsal sağlık hizmetlerinde ise İlçe Sağlık Müdürlüklerimiz tüm dünya tarafından takdir edilen sağlık hizmeti sunmuştur. Salgın döneminde tüm dünyaya örnek olacak bu operasyonu yürüten tüm sağlık çalışanlarımıza ve bilhassa 1. Basamak Sağlık Hizmetlerinin temel taşları olan Aile Hekimlerimize teşekkürü bir borç biliriz.